

de Rechtspraak

Aan de minister van Justitie
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

datum 1 oktober 2009
doorkiesnummer 070 - 361 9721
e-mail Voorlichting@rechtspraak.nl
uw kenmerk 5587133/09/6
onderwerp Adviesaanvraag Wijziging van de Penitentiaire beginselenwet en het Wetboek van Strafvordering in verband met de invoering thuisdetentie en de verruiming van de mogelijkheden elektronisch toezicht

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 25 augustus 2009 met bovengenoemd kenmerk heeft u de Raad voor de rechtspraak (de “Raad”) ter kennisneming toegezonden een gewijzigd wetsvoorstel inzake de invoering thuisdetentie en de verruiming van de mogelijkheden elektronisch toezicht (het Wetsvoorstel). Tijdens overleg op 2 september jl. tussen de Raad en DGRR is vastgesteld dat het Wetsvoorstel zo ingrijpend is gewijzigd ten opzichte van het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met de invoering van de hoofdstraf van thuisdetentie waarover de Raad op 16 augustus 2007 heeft geadviseerd, dat de toezending moet worden beschouwd als een adviesaanvraag. In verband daarmee is de reactietermijn verlengd tot 1 oktober 2009.

Het Wetsvoorstel beoogt in de eerste plaats een wettelijke basis te geven aan de bestaande praktijk om een korte vrijheidsstraf van een veroordeelde die zich niet (langer) in voorlopige hechtenis bevindt, en - in verband met een tekort aan plaatsen in penitentiaire inrichtingen - een deel van een langere gevangenisstraf door middel van thuisdetentie met elektronisch toezicht ten uitvoer te leggen. Verder beoogt Wetsvoorstel het mogelijk te maken om de voorlopige hechtenis door middel van thuisdetentie met elektronisch toezicht ten uitvoer te leggen en om een veroordeelde tijdens de tenuitvoerlegging van een taakstraf onder elektronisch toezicht te stellen.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009
pagina 2 van 10

Advies

De Raad heeft de volgende opmerkingen.

1. Inleidende samenvatting

De Raad heeft kennis genomen van het Wetsvoorstel. Hoewel de Raad bedenkingen heeft tegen thuisdetentie als executiemodaliteit voor vrijheidsstraffen (en -maatregelen), adviseert hij op dit punt uiteindelijk niet afwijzend. Wel maakt de Raad op onderdelen bezwaar tegen de voorgestelde regeling. Wat betreft de voorgestelde regeling voor thuisdetentie als executiemodaliteit voor de voorlopige hechtenis adviseert de Raad met klem het Wetsvoorstel niet in deze vorm in te dienen, omdat de vorm van de voorlopige hechtenis geheel in handen dient te blijven van de rechter. De Raad kan zich vinden in het voorstel om de tenuitvoerlegging van een taakstraf onder elektronisch toezicht mogelijk te maken. De gronden voor dit advies worden hierna toegelicht.

2.1. Thuisdetentie als executiemodaliteit van vrijheidsstraf

Zoals in de Memorie van Toelichting (MvT) wordt opgemerkt, waren de adviezen die over het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met de invoering van de hoofdstraf van thuisdetentie, zijn uitgebracht, over het algemeen kritisch. Met name werd betwijfeld of de straf van thuisdetentie veel zal worden toegepast en werkelijk een alternatief kan zijn voor de korte vrijheidsstraf, die geldt als de minst effectieve straf in termen van recidivevermindering. Die kritiek is aanleiding geweest om niet verder te gaan met de invoering van thuisdetentie als hoofdstraf in het sanctiestelsel. De Raad is van mening dat in de MvT onvoldoende wordt gemotiveerd waarom - ondanks de eerdere kritische adviezen - thuisdetentie thans wel als (gelijkwaardig) alternatief kan worden gezien voor de kortdurende vrijheidsstraf en waarom de wetgever nu zelfs verder gaat dan in het vorige wetsvoorstel door de toets of een veroordeelde voor thuisdetentie in aanmerking komt, niet primair bij de rechter, maar bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) te leggen. Verder wordt niet ingegaan op de relatie met het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met wijzigingen van de regeling van de voorwaardelijke veroordeling en de regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling². Dit wetsvoorstel heeft immers tot doel het opleggen van korte onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen zoveel mogelijk te vermijden. Het lijkt erop dat het Wetsvoorstel vooral is ingegeven om de bestaande praktijk, die een wettelijke basis ontbeert, te formaliseren (MvT p. 2).

Theoretisch lijkt het niet mogelijk een helder onderscheid aan te maken tussen een straf en een modaliteit van een straf. Thuisdetentie heeft zowel vergeldende als preventieve elementen, zoals in de MvT wordt opgemerkt. Het is echter de vraag of thuisdetentie niet als een eigenstandige straf moet worden aangemerkt op grond van haar gepercipieerde aard. Maatschappelijk zal zij in ieder geval als een andere, lichtere straf worden ervaren dan een vrijheidsstraf. Het spoeddebat in de Tweede Kamer op 17 juni jl.³ en de moties die naar aanleiding daarvan zijn ingediend⁴, vormen daarvoor een bevestiging.

² De Raad heeft over dit wetsvoorstel op 9 juni 2009 geadviseerd.

³ Handelingen II 2008-2009, p. 96-7603/7619.

⁴ Kamerstukken II 2008-2009, 31700 VI, nrs. 139, 140 en 141.

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009
pagina 3 van 10

De Raad constateert verder dat de rechter enerzijds wordt verweten onvoldoende, althans weinig kennis te hebben van de effectiviteit van sancties en de wijze waarop deze ten uitvoer worden gelegd, terwijl de wetgever de rechter anderzijds steeds meer mogelijkheden ontnemt om invloed uit te oefenen op de strafoplegging en de executie daarvan.⁵

In artikel 553 van het Wetboek van Strafvordering is vastgelegd dat de tenuitvoerlegging van rechtelijke beslissingen geschiedt door het Openbaar Ministerie, dan wel op voordracht van deze, door de Minister van Justitie. Uit het woord 'geschiedt' volgt, zo wordt ook doorgaans in de literatuur verdedigd⁶, een plicht om het rechterlijke vonnis te executeren. Deze plicht biedt geen ruimte om, bijvoorbeeld om opportuniteitsredenen, af te zien van executie. Het zogenaamde wegzendbeleid (zowel van voorlopig gehechten als van gedetineerden) staat daarmee op gespannen voet. Dat geldt evenzo voor het zonder wettelijke grondslag omzetten van kortdurende vrijheidsstraffen in thuisdetentie met elektronisch toezicht.

Naast de wettelijke plicht heeft het Openbaar Ministerie (en de Minister van Justitie) ook een maatschappelijke plicht om een rechterlijk vonnis te executeren. Indien het wenselijk is om van een rechterlijke uitspraak af te wijken, ligt het niet op de weg van het Openbaar Ministerie of van de Minister van Justitie om dit te doen, maar op die van de rechter. In de zaak Mink K. overwoog de Hoge Raad⁷:

“Het staat het Openbaar Ministerie niet vrij toezeggingen te doen omtrent (het achterwege laten van) de executie van een rechterlijke beslissing, ook niet indien een zodanige toezegging betrekking heeft op een mogelijk onderdeel — een gevangenisstraf die in duur de tijd in uitleveringsdetentie en voorlopige hechtenis doorgebracht, overtreft — van een te verwachten rechterlijke beslissing.”

Door de verantwoordelijkheid voor het toepassen van thuisdetentie bij de Dienst Justitiële Inrichtingen neer te leggen, breekt het Wetsvoorstel met het fundamentele uitgangspunt dat de straf die door de rechter wordt opgelegd, ook daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd. Dat dit reeds bestaande praktijk is, doet hieraan niet af.

⁵ Zie ook het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het beperken van de mogelijkheden om een taakstraf op te leggen voor ernstige zeden- en geweldsmisdrijven en de kritische opmerkingen die de Raad daarover in zijn advies van 6 februari 2009 heeft gemaakt. En voorts de Wet voorwaardelijke invrijheidstelling (Staatsblad 2007, 500), waarin het Openbaar Ministerie de bevoegdheid is verleend om voorwaarden aan de vervroegde invrijheidstelling te verbinden zonder dat de rechter invloed kan uitoefenen op de inhoud van die voorwaarden.

⁶ P.C. Vegter en E.R. Muller (red.), *'Detentie: gevangen in Nederland'*, Kluwer 2005, p. 65.

⁷ HR 6 april 1999, NJ 1999, 565 (zie ook HR 6 april 1999, NJ 1999, 566).

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009
pagina 4 van 10

Thuisdetentie als executiemodaliteit van een korte vrijheidsstraf (art. 4a, lid 2 onder a, Pbw)

In het Wetsvoorstel wordt niet gekozen voor een principiële regeling van thuisdetentie als hoofdstraf. De rechter heeft echter de mogelijkheid om thuisdetentie met elektronisch toezicht in het kader van een voorwaardelijke veroordeling op te leggen. Deze mogelijkheid wordt in het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met wijzigingen van de regeling van de voorwaardelijke veroordeling en de regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling verder uitgebouwd. Gelet hierop en op de omstandigheid dat in de wet wordt vastgelegd dat de rechter in zijn uitspraak de mogelijkheid van thuisdetentie kan uitsluiten, is de Raad, nu het gaat om vrijheidsstraffen van niet meer dan drie maanden, tot de slotsom gekomen dat er onvoldoende redenen zijn om afwijzend te adviseren. Wel spreekt de Raad als zorg uit dat toepassing van deze mogelijkheid in de praktijk afbreuk kan doen aan het gezag van de rechter en van rechterlijke uitspraken en kan leiden tot onbegrip en verontwaardiging bij de slachtoffers en anderen die er immers van uitgaan dat de opgelegde vrijheidsstraf ten uitvoer zal worden gelegd.

Thuisdetentie als executiemodaliteit van het laatste deel van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel (art. 4a, lid 3, Pbw)

De Raad heeft minder bezwaren tegen thuisdetentie als executiemodaliteit voor het laatste deel een vrijheidsstraf in het geval er sprake is van een tekort aan plaatsen in penitentiaire inrichtingen. In de eerste plaats gaat het dan om een uitzonderings situatie. De Minister van Justitie hoort immers zorg te dragen voor voldoende plaatsen in penitentiaire inrichtingen om rechterlijke uitspraken ten uitvoer te leggen. En in de tweede plaats heeft de veroordeelde in dat geval al een deel van de vrijheidsstraf of de vrijheidsbenemende maatregel ondergaan. De Raad is van mening dat thuisdetentie als executiemodaliteit voor het laatste deel van een vrijheidsbenemende straf of maatregel slechts aan de orde kan zijn nadat een substantieel gedeelte van die straf of maatregel feitelijk is ondergaan (bijvoorbeeld ten minste de helft). De Raad hecht eraan dat dit in de wet wordt vastgelegd.

De Raad heeft principiële bezwaren tegen het toepassen van deze mogelijkheid bij vrijheidsstraffen tot vier maanden, want dat kan ertoe leiden dat de vrijheidsstraf geheel wordt vervangen door thuisdetentie, terwijl de rechter zich daarover niet heeft kunnen uitlaten. Dit zou zonder meer afbreuk doen aan het gezag van de rechter en van rechterlijke uitspraken. Bij kortdurende vrijheidsstraffen ziet de Raad ook niet de noodzaak voor deze mogelijkheid, nu de rechter, als bekend is dat zich een tekort aan plaatsen voordoet, daarmee bij zijn strafoplegging rekening kan houden en mede daarom kan besluiten om wel een korte vrijheidsstraf op te leggen maar thuisdetentie niet uit te sluiten. Voorts adviseert de Raad de toepasselijkheid van deze mogelijkheid bij vrijheidsbenemende maatregelen uitdrukkelijk te beperken tot de maatregel van plaatsing in een inrichting voor stelselmatige ouders. Toepassing bij andere vrijheidsbenemende maatregelen lijkt niet geëigend.

2.2. Thuisdetentie als executiemodaliteit van de voorlopige hechtenis

De Raad heeft grote bedenkingen tegen het voorstel om thuisdetentie als executiemodaliteit van de voorlopige hechtenis mogelijk te maken.

In de eerste plaats is onvoldoende gebleken van de noodzaak of wenselijkheid om thuisdetentie als executiemodaliteit van voorlopige hechtenis in te voeren. De Raad kan zich geen situatie voorstellen die niet door middel van een schorsing van de voorlopige hechtenis met elektronisch toezicht als bijzondere voorwaarde kan worden bestreken. Zo'n situatie wordt in de MvT ook niet genoemd. In de

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009
pagina 5 van 10

MvT wordt weliswaar de vraag opgeworpen of door middel van een schorsing van de voorlopige hechtenis grote beperkingen aan de bewegingsvrijheid van een verdachte kunnen worden opgelegd, maar dit heeft, voor zover bekend, nog niet tot enig probleem geleid. De Raad ziet voorshands ook geen problemen. In ieder geval heeft thuisdetentie als voorwaarde bij de schorsing van de voorlopige hechtenis als belangrijk voordeel op de voorgestelde regeling dat die beperking in de bewegingsvrijheid is opgelegd door een rechter en dat van een opgelegde beperking te allen tijde aan de rechter wijziging of opheffing kan worden gevraagd.

De Raad heeft (dan ook) ernstige bezwaren tegen het voorstel dat als de rechter(-commissaris) in het bevel tot voorlopige hechtenis heeft ingestemd met de thuisdetentie, de vraag of daadwerkelijk thuisdetentie wordt toegepast in handen ligt van ambtenaren van DJI. Gelet op de bij voorlopige hechtenis betrokken belangen behoort die beslissing te zijn voorbehouden aan de rechter. De Raad wijst erop dat er in deze fase van het strafproces nog sprake is van een verdachte (en niet van een veroordeelde). Argumenten om ook deze beslissing in handen van ambtenaren van de DJI te leggen worden in de MvT niet genoemd, terwijl er een wezenlijk verschil bestaat tussen vrijheidsbeneming/-beperking in het kader van voorlopige hechtenis en vrijheidsbeneming/-beperking naar aanleiding van een (onherroepelijke) veroordeling.

Overigens zal bij de beslissing of daadwerkelijk thuisdetentie wordt toegepast, de rechter niet buiten beeld blijven, want onvermijdelijk zal die beslissing van de ambtenaren van de DJI (om geen thuisdetentie toe te staan) via een andere weg aan de (straf-, bestuurs-, civiele of penitentiaire) rechter worden voorgelegd. Dit levert uiteindelijk geen winst op, maar meer werk.

De voorgestelde regeling heeft verder als - vermoedelijk onbedoeld - effect dat de officier van justitie geen rechtsmiddel heeft tegen de beslissing van de rechter om in te stemmen met thuisdetentie. Zijn vordering tot bewaring of gevangenhouding, waarvan die beslissing deel uitmaakt, is immers toegewezen. Voor de officier van justitie staat in beginsel slechts hoger beroep open tegen beschikkingen waarbij een krachtens het Wetboek van Strafvordering genomen vordering niet is toegewezen (art. 446 Sv). De verdachte heeft daarentegen wel een rechtsmiddel als de rechter in het bevel tot gevangenhouding niet instemt met thuisdetentie, omdat hij tegen dat bevel hoger beroep kan instellen (art. 71, eerste en tweede lid, Sv). Bij de behandeling van dat hoger beroep kan hij tevens de thuisdetentie aan de orde stellen. De Raad acht het, gelet op de belangen van de opsporing en vervolging, zeer ongewenst dat de officier van justitie geen rechtsmiddel heeft tegen de instemming van de rechter(-commissaris) met thuisdetentie.

Het een ander brengt de Raad ertoe te adviseren het Wetsvoorstel wat betreft thuisdetentie als executiemodaliteit van voorlopige hechtenis niet in de voorgestelde vorm in te dienen. Zoals hiervoor is aangegeven, is de Raad van mening dat de bij de voorlopige hechtenis betrokken belangen directe betrokkenheid en invloed van de rechter en het Openbaar Ministerie bij de vorm van de voorlopige hechtenis onontbeerlijk maken.

Voor het geval een daartoe strekkende bijzondere voorwaarde bij de schorsing van de voorlopige hechtenis toch als onvoldoende grond voor thuisdetentie wordt gezien, geeft de Raad als alternatief in overweging de rechter(-commissaris) de mogelijkheid te geven om op vordering van het Openbaar Ministerie, op verzoek van de verdachte of ambtshalve als vorm van voorlopige hechtenis thuisdetentie met elektronisch toezicht op te leggen, met een beroepsmogelijkheid voor zowel de

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009
pagina 6 van 10

officier van justitie als de verdachte en de mogelijkheid deze maatregel op vordering van het Openbaar Ministerie of ambtshalve te allen tijde in te trekken.

De Raad adviseert verder om met het oog op de samenhang en de overzichtelijkheid thuisdetentie in het kader van voorlopige hechtenis te regelen in het Wetboek van Strafvordering.

2.3. Taakstraf onder elektronisch toezicht

Met betrekking tot het voorstel om de tenuitvoerlegging van een taakstraf onder elektronisch toezicht mogelijk te maken, ziet de Raad als een punt van zorg de onderlinge zwaarte van de straffen, met name als de taakstraf gecombineerd kan worden met elektronisch toezicht. Waar de taakstraf geacht wordt de lichtere straf te zijn (art. 61, eerste lid, Sr), zal dat niet zo gevoeld worden door de taakgestrafte met elektronisch toezicht. Hij zal bij het niet naar behoren verrichten van de taakstraf de tegenwaarde in vervangende hechtenis moeten ondergaan, terwijl een ander aan wie drie maanden gevangenisstraf is opgelegd, deze straf als executiemodaliteit in de vorm van thuisdetentie kan ondergaan.

Daarnaast is het de vraag in hoeverre bij de tenuitvoerlegging van een taakstraf onder elektronisch toezicht voldoende rekening kan worden gehouden met persoonlijke omstandigheden van de taakgestrafte. In de praktijk houdt de reclassering bij de afspraken over de wijze waarop de taakstraf zal worden verricht, zoveel mogelijk rekening met die omstandigheden. De veroordeelde wordt in voorkomende gevallen in staat gesteld om zijn taakstraf gefaseerd of gespreid te voltooien, zodat hij gedurende de overige uren kan blijven werken voor zijn werkgever. Deze wijze van executeren komt de reïntegratie van een veroordeelde ten goede. Bij een taakstraf onder elektronisch toezicht zal dat veel moeilijker zijn te realiseren. In de MvT (p. 11) wordt aangegeven dat de mogelijkheid voor de veroordeelde om het verrichten van de taakstraf, in overleg met de reclassering, over een langere periode te verdelen, niet meer bestaat als een taakstraf onder elektronisch toezicht wordt opgelegd. De Raad vraagt zich af of deze beperking nuttig en nodig is.

Ten slotte merkt de Raad op dat de reclassering, als elektronisch toezicht als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke gevangenisstraf naast een taakstraf wordt opgelegd, het advies geeft om te bepalen dat het elektronisch toezicht aan de taakstraf vooraf dient te gaan (of omgekeerd). De Raad acht het gewenst dat de executie van de vrijheidsstraf (al dan niet als thuisdetentie) als regel vooraf gaat aan die van de taakstraf. Het is van belang dat rechter van tevoren weet hoe lang met de tenuitvoerlegging van de door hem opgelegde straffen gemoeid zal zijn. Dat kan een wezenlijk punt zijn voor de straftoemeting. In het Wetsvoorstel wordt dit punt echter aan de administratie overgelaten.

2.4. Algemene maatregel van bestuur

Bij Algemene Maatregel van Bestuur zullen nadere regels worden gesteld over de toepassing van de thuisdetentie (art. 4a, lid 4, Pbw), waaronder:

- de andere voorwaarden voor deelname,
- het toezicht tijdens de deelname,
- het elektronisch toezicht tijdens de deelname,
- de beëindiging van de deelname en

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009
pagina 7 van 10

- de rechtspositie van de deelnemer.

De Raad betreurt het dat niet tevens een concept van deze AMvB is bijgevoegd. Voor een goede beoordeling van het Wetsvoorstel is kennisneming van de AMvB gewenst. De Raad gaat ervan uit dat t.z.t. de AMvB alsnog ter advisering zal worden voorgelegd.

Uit de MvT blijkt dat in de AMvB onder meer toelatingsvoorwaarden en uitsluitingsgronden voor deelname aan thuisdetentie zullen worden geregeld. In de MvT wordt een niet uitputtende opsomming van deze criteria gegeven (p.7). De Raad constateert dat enkele van deze criteria een behoorlijke interpretatieruimte laten aan de Dienst Justitiële Inrichtingen.⁸ Dat acht de Raad ongewenst. De Raad dringt er op aan dat wordt gewaarborgd dat in die gevallen waarin de rechter (maar ook het Openbaar Ministerie) er op grond van de tekst van de AMvB van mag uitgaan dat een vrijheidsstraf niet ten uitvoer zal worden gelegd als thuisdetentie, de opgelegde vrijheidsstraf ook daadwerkelijk wordt ondergaan. Het is daarom gewenst dat in (de toelichting op) de AMvB zo uitputtend en nauwkeurig mogelijk wordt beschreven (en niet enkel te benoemen) onder welke voorwaarden een veroordeelde in aanmerking komt voor thuisdetentie.

Voorts merkt de Raad op dat niet is voorzien in een bepaling die in bijzondere gevallen een langere onderbreking van de thuisdetentie mogelijk maakt, zoals opname in ziekenhuis voor het ondergaan van een medische behandeling of het (tijdelijk) ongeschikt worden van de plaats waar de thuisdetentie wordt ondergaan.

2.5. Schadevergoeding bij voorarrest

Op grond van artikel 89, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering kan de rechter aan de gewezen verdachte, wiens strafzaak is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel of met zodanige oplegging doch op grond van een feit waarvoor voorlopige hechtenis niet is toegelaten, een vergoeding toekennen voor de schade welke hij heeft geleden ten gevolge van ondergane verzekering, klinische observatie of voorlopige hechtenis.

De voorwaarde dat er sprake moet zijn geweest van klinische observatie of voorlopige hechtenis, betekent dat als elektronisch toezicht is opgelegd als bijzondere voorwaarde bij een schorsing van de voorlopige hechtenis, op grond van genoemd artikel geen schadevergoeding worden toegekend. Er is immers tijdens een schorsing geen sprake van voorlopige hechtenis. Bij thuisdetentie als executiemodaliteit van voorlopige hechtenis is er wel sprake van voorlopige hechtenis en kan een vergoeding worden toegekend. Het verdient overweging in de MvT hieraan aandacht te besteden.

Als er alsnog voor wordt gekozen om de rechter(-commissaris) de bevoegdheid te geven om als vorm van de voorlopige hechtenis thuisdetentie met elektronisch toezicht op te leggen ware artikel 89 Sv zodanig te wijzigen dat in dat geval ook een vergoeding kan worden toegekend als de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel of met zodanige oplegging doch op grond van een feit waarvoor voorlopige hechtenis niet is toegelaten. Hoe dan ook verdient het overweging om

⁸ Bijvoorbeeld: “veroordeelden die een delict hebben gepleegd dat grote maatschappelijke onrust heeft veroorzaakt”, “veroordeelden wegens ernstige zeden- en geweldsmisdrijven”, “veroordeelden bij wie sprake is van een (ernstig vermoeden van) psychosociale of psychiatrische stoornis” en “veroordeelden bij wie sprake is van een (ernstig vermoeden) van verslavingsproblematiek”.

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009
pagina 8 van 10

thuisdetentie met elektronisch toezicht als bijzondere voorwaarde bij een schorsing van de voorlopige hechtenis ook onder werking van artikel 89 Sv te brengen.

2.6. Overgangsrecht

Het Wetsvoorstel bevat geen bepaling met betrekking tot het overgangsrecht en de MvT geen uiteenzetting over de toepasselijkheid van de nieuwe regeling op de per datum van inwerkingtreding reeds opgelegde vrijheidsstraffen en voorlopige hechtenis. De Raad acht dat wel gewenst, met name omdat in die gevallen de rechter in zijn beslissing zich veelal niet zal hebben uitgelaten over de wenselijkheid van thuisdetentie als executiemodaliteit van gevangenisstraf resp. van voorlopige hechtenis. De Raad acht het niet juist dat in die gevallen het ontbreken van een uitspraak van de rechter zou kunnen worden uitgelegd als instemming met thuisdetentie.

2.7. Inhoudelijke en redactionele opmerkingen

In de bijlage bij deze brief worden (artikelsgewijs) nog enkele inhoudelijke en redactionele opmerkingen gemaakt.

3. Werklastgevolgen

Het Wetsvoorstel leidt naar verwachting niet tot een noemenswaardige verzwaring van de werklast van de rechtspraak.

4. Slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Wetsvoorstel, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

Th. Groeneveld
Lid Raad voor de rechtspraak

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009
pagina 9 van 10

Bijlage: overige inhoudelijke en redactionele opmerkingen.

- *Art. 4a, lid 2 onder a, Pbw:* Ingevolge dit lid kan “*degene die onherroepelijk is veroordeeld tot een vrijheidsstraf van niet meer dan drie maanden*” onder bepaalde voorwaarden in de gelegenheid wordt gesteld tot deelname aan thuisdetentie. De Raad adviseert in de tekst van dit lid of anders in de MvT te expliciteren dat bedoeld is een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van ten hoogste drie maanden gevangenisstraf.
- *Art. 4a, lid 2 onder a, Pbw:* Het Wetsvoorstel gaat niet in op de situatie dat de veroordeelde meer dan een korte vrijheidsstraf moet ondergaan. Dit doet zich in de praktijk regelmatig voor. Hoe moet in dit verband het maximum van drie maanden vrijheidsstraf in dit artikelonderdeel worden verstaan?
- *Art. 4a, lid 2 onder a, Pbw:* De Raad adviseert de mogelijkheid voor de rechter om in zijn uitspraak thuisdetentie uit te sluiten in verband met de overzichtelijkheid en de samenhang te regelen in het Wetboek van Strafvordering (Tweede boek, titel VI, tweede afdeling).
- *Art. 4a, lid 2 onder a, en lid 3, Pbw:* Onduidelijk is of onder ‘vrijheidsstraf’ in deze bepalingen ook de tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis is begrepen (vgl. de definitie van vrijheidsstraf in artikel 1 onder s Pbw).
- *Art. 4a, lid 2 onder b, Pbw:* Zoals hier reeds is aangegeven, verdient het in verband met de overzichtelijkheid en de samenhang de voorkeur om de bepalingen met betrekking tot de voorlopige hechtenis te concentreren in het Wetboek van Strafvordering (Eerste boek, titel IV, tweede afdeling, paragraaf 2).
- *Art. 22c, derde lid, Sr:* De Raad vraagt aandacht voor de situatie dat de taakstraf, gecombineerd met elektronisch toezicht, **niet** binnen zes maanden na aanvang wordt voltooid. Het komt met enige regelmaat voor dat uitvoering van een taakstraf “hapert” of wordt onderbroken, of anderszins wordt vertraagd. De Raad adviseert hierop in de MvT in te gaan.

Memorie van toelichting:

- *MvT, paragraaf 1, eerste alinea, 3^e regel:* Hier ware toe te voegen dat men een bepaalde plaats **buiten de inrichting** niet mag verlaten (conform de definitie van art. 4a, eerste lid, van het Wetsvoorstel).
- *MvT, paragraaf 2, eerste alinea, 8^e regel:* Tussen ‘in het kader’ en ‘een penitentiair programma’ ware in te voegen ‘van’.
- *MvT, paragraaf 3.1, p. 6, op een na laatste alinea, regel 6:* Het zinsdeel ‘in afwachting van hun berechting’ ware te vervangen door ‘in afwachting **van de tenuitvoerlegging van hun straf**’. Het gaat immers om zelfmelders.
- *MvT, paragraaf 3.2, p.8, tweede alinea, laatste regel:* Tussen ‘om’ en ‘contact’ moet het woord ‘geen’ vervallen.

de Rechtspraak

datum 1 oktober 2009

pagina 10 van 10

- *MvT, paragraaf 3.2, p. 9, Criteria voor deelname, derde en vierde regel*: Hier wordt bedoeld twee situaties te onderscheiden: de deelname aan thuisdetentie ter vervanging van een korte vrijheidsstraf en de thuisdetentie **als tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis**. De vetgedrukte passage ware toe te voegen.
- *MvT, paragraaf 4, p. 10, laatste alinea::* De zin ‘Zoals hiervoor is aangegeven (...) niet anders’ is dubbelop.
- *MvT, artikelsgewijs, onderdeel D, vijfde regel*: Hier ware tussen ‘niet’ en ‘een’ het woord ‘om’ toe te voegen.